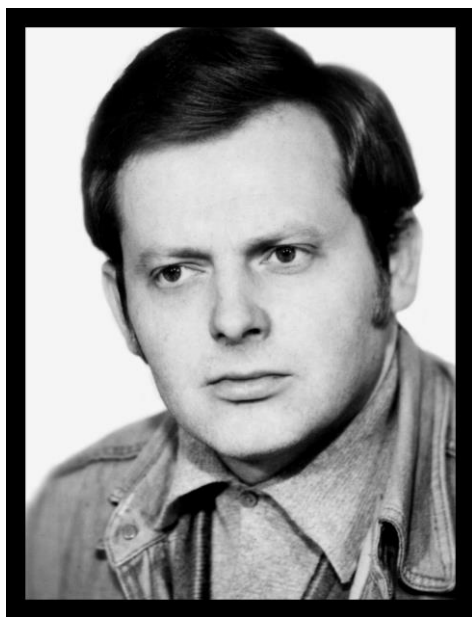

W dniu 15 grudnia 2013 roku w szpitalu im. Pirogowa w Łodzi zmarł Paweł Wielechowski. Odszedł od nas wielce zasłużony działacz opozycji antykomunistycznej.

Paweł Wielechowski urodził się 1 czerwca 1953 roku w Łodzi. Z wykształcenia technik elektryk, pracował jako konserwator w Zakładach Przemysłu Dziewiarskiego w Łodzi.

Tam też wziął udział w tworzeniu struktur „Solidarności”, której członkiem został 1 października 1980 r. Na początku pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Założycielskiego, a następnie przewodniczącego Komisji Zakładowej tego Związku.

Wybrany przez swoją organizację zakładowa delegatem na regionalne walne Zebranie Delegatów, zaangażował się w kampanię wyborczą do władz regionalnych „Solidarności”. 7 maja 1981 złożył swój podpis pod programem wyborczy grupy „Niezależni”. 25 maja 1981 roku został członkiem Zarządu Regionu, a 8 czerwca 1981 roku Zarząd

Regionalny wybrał go w skład Prezydium ZR, powierzając mu kierowanie sprawami wydawnictwa, poligrafii i kolportażem Związku. Między innymi nadzorował druk pism regionalnych: „Solidarności Ziemi Łódzkiej”, „Komunikatu”, „Komunikatu Zjazdowego” i „Poglądów”. Chętnie wspomagał mieszczący się w tym samym budynku Komitet Obrony Więzionych za Przekonania w drukowaniu ulotek, a w późniejszym okresie, jesienią 1981, materiałów Konfederacji Polski Niepodległej. Wspólnie z Janem Onopą i Edwinem Wiśniewskim zorganizował Centrum Wydawnicze. Z jego inicjatywy ukazało się wiele tytułów książek, m.in. „Zbrodnia katyńska w świetle dokumentów”, „IV Rozbiór Polski”, czy też „Na Probstwie w Wyszкові”.

W dniu wprowadzenia stanu wojennego – 13 grudnia 1981 roku – dołączył do przebywających w siedzibie ZR Andrzeja Słowika i Jerzego Kropiwnickiego, którzy po powrocie z gdańskiego posiedzenia Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, zastali w ZR w Łodzi zdemolowane pomieszczenia związkowe. Uruchomił wydrukowanie ulotki sygnowanej przez Andrzeja Słowika i Jerzego Kropiwnickiego z wezwaniem do strajku. Wydał polecenie wyrzucenia przez okna dla stojących przed budynkiem ludzi wszystkich będących w budynku publikacji – gazetek, książek, plakatów...

Został zatrzymany przez pacyfikujących budynek funkcjonariuszy, przewieziony na Komendę MO i internowany w Łęczycy.

W obozie internowani był niepokorny. Gdy zauważył w dostępnym celi Głosie Robotniczym fotokopii list płac członków Prezydium ZR Ziemi Łódzkiej NSZZ „Solidarność”, zaniepokojony, że dokumenty związkowe nie zostały prawidłowo zabezpieczone wbrew deklaracjom WRON, złożył 20 grudnia 1981 podpis pod listem do Prezydenta Łodzi Józefa Niewiadomskiego, w którym zwrócił się o właściwe zabezpieczenie majątku i dokumentów ZR. 4 stycznia 1982 roku wystąpił o cofnięcie decyzji o internowaniu – bezskutecznie - 7 stycznia przeniesiono go do Ośrodka Odosobnienia w Łowiczu. Ze względu na „złe zachowanie internowanego” nie na wszystkie widzenia jego żona otrzymywała zgodę. Złożył swój podpis pod listem internowanych do Prymasa Polski abp. Józefa Glempa zapraszającego go do wizyty w ośrodku internowania w Łowiczu. Niestety, po dokonanych 3 lutego 1982 roku

przeszukania w jego celi służby więzienne odebrały zaproszenie. Tego samego dnia podpisał więc, wspólnie z siedmioma kolegami z celi, żądanie do Naczelnika ZK o zwrot listu.

Od 20 lutego 1982 roku prowadził przez 30 dni indywidualną głodówkę, żądając uwolnienia. Protest odniósł skutek – za cenę przerwania głodówki otrzymał obietnicę uwolnienia, ale po kilku dniach aby... nie wglądało, że Służba Bezpieczeństwa uległa presji. Zwolniono go 23 marca 1982 roku.

Po opuszczeniu obozu internowania włączył się w wir działalności podziemnej. Wspólnie z Kazimierzem Bednarskim dążyli do powołania szerszej struktury kierowniczej w regionie. W dniu 20 kwietnia 1982 roku wziął udział w zebraniu, na którym wraz z Januszem Kenicem, Stanisławem Popką, Ryszardem Wojciechowskim, Bogdanem Stasiakiem i Włodzimierzem Boguckim utworzyli Tajny Tymczasowy Zarząd Regionalny, w którym gdzie działał do 1984.

Spotykał się także z innymi działającymi w Łodzi grupami. Bezskutecznie próbowały wciągnąć go w swoje sieci grupy inspirowane przez SB, jak chociażby grupa Ozimka i Sierockiego.

Jego pobyt na wolności nie trwał długo. W ramach fali internowań w Łodzi, mającej miejsce po 3 maja 1982 roku zatrzymano go i ponownie internowano w Ośrodku dla Internowanych w Łowiczu do 23 lipca tegoż roku. Z za krat wysłał 18 czerwca 1982 roku „Nasz głos w dyskusji o samorządzie. List otwarty” do dziennikarza Dziennika Łódzkiego, w którym wytknął mu zakłamaną troskę o dalszy los samorządności pracowniczej. List ten opublikował 9 lipca 1982 roku Dodatek nadzwyczajny do podziemny „Biuletynu Wojennego”.

Jego brak pokory doprowadzał często do zaskakujących, a bywało, że zabawnych, sytuacji. Wychodząc z założenia, że najlepiej poznać wroga „od środka”, złożył, nie będąc członkiem PZPR, wniosek o studia na... Wieczorowym Uniwersytecie Marksizmu-Leninizmu. Było to krótko przed powstaniem „Solidarności”, w lipcu 1981 roku. Gdy zaczęła się nauka, jako jedyny przychodziła na zajęcia z okrągłym, niebieskim znaczkiem łódzkiej „Solidarności” i nie pozwalał zwracać się do siebie per „towarzyszu”. W związku z internowaniem w Łęczycy wysłał do WUML przy Komitecie Wojewódzkim PZPR w Łodzi podanie: „Ze względu na internowanie i niemoc przystąpienia do egzaminów semestralnych uprzejmie proszę o urlop dziekański”. Esbek, który przeczytał ten list, zdębiał... Gdy internowano go drugi raz – został usunięty z WUML.

Po zwolnieniu z kolejnego internowania został wyrzucony z pracy za wywieszenie w gablocie zakładowej... Diariusza Sejmowego. Sąd Pracy utrzymał wypowiedzenie.

Ponownie włączył się w działalność podziemną. Od jesieni 1982 związał się z Konfederacją Polski Niepodległej, gdzie organizował zaplecze poligraficzne. Nadzorował druk „Drogi” i innych tytułów prasowych, znaczków i kalendarzy.

Był jednym z sygnatariuszy skierowanego 28 stycznia 1983 do Sejmu PRL pisma z żądaniem uwolnienia siedmiu czołowych działaczy „Solidarności” w kraju, w tym Grzegorza Palki, aresztowanych w grudniu 1982 r. pod zarzutem „obalenia przemocą ustroju PRL”.

Służba Bezpieczeństwa nie spuszczała go z oka. W dniu 26 kwietnia 1983 roku wydała wniosek o przeprowadzenie jego prewencyjnego zatrzymania, a trzy dni później został zatrzymany, w jego mieszkaniu przeprowadzono rewizję.

Pod koniec września 1983 roku spotkał się ze Zbigniewem Rybarkiewiczem. Poprosił o możliwość wstąpienia do KPN i zaoferował pomoc w tworzeniu poligrafii. Gdy został wprowadzony, pokierował przygotowaniem do wydania pierwszej pozycji łódzkiego KPN, jaką była nowela Aleksandra Sołżenicyna – „Zagroda Matrony”. Drukarnię zorganizował sam. Sam dobierał sobie ludzi i jeśli mógł, organizował mieszkania i wszystkie potrzebne do drukowania akcesoria.

4 marca 1984 roku został zatrzymany w wyniku denuncjacji i dwa dni później osadzony do 4 czerwca w Areszcie w Łodzi przy ul Smutnej. 31 maja 1984 roku

Prokuratura Wojewódzka w Łodzi przedłużyła aresztowanie do 4 sierpnia tegoż roku, lecz 25 lipca, w związku z amnestią ogłoszonej przez rząd PRL, areszt uchylono.

Znów przystąpił do pracy podziemnej. Gdy otrzymał od Zbigniewa Rybarkiewicza kontakt na powstałą po sierpniu 1984 r. w Łodzi redakcję kwartalnika KPN „Droga”, widząc poważny problem braku rąk do drukowania, doprowadził do wprowadzenia w życie opłacania pracy drukarzy. Od tej pory drukarze w Wydawnictwie Polskim otrzymywali pieniądze za swoją pracę.

Jedna ta seria aresztowań i ciągle polowanie nie pozostały bez wpływu na niego. Po wielu rozważaniach zdecydował się na wyjazd na emigrację. Powoli lecz systematycznie likwidował swoje sprawy, i przekazując trzymane w tajemnicy kontakty Zbigniewowi Rybarkiewiczowi i Markowi Michalikowi.

5 czerwca 1985 roku wyjechał do Szwecji i z upoważnienia Marii Moczulskiej zorganizował w swoim mieszkaniu w Karlstadt Biuro Zagraniczne KPN na Skandynawię, którego został kierownikiem. Zdobywał środki finansowe na działalność podziemną w kraju i organizował przerzuty sprzętu poligraficznego do kraju.

Dzięki swojemu zaangażowaniu, już w niedługim czasie BZ KPN stało się posiadaczem maszyn do pisania, składopisu i olbrzymiego powielacza, wypełniającego prawie w całości niewielką komórkę przylegającą do jego mieszkania.

W krótkim czasie, korzystając z posiadanych w Szwecji dokumentów programowych i wydawnictw KPN, dokonał ich przedruku i starając się rozbudzić zainteresowanie Polonii działaniem KPN, wysyłał je pocztą na każdy dostępny adres.

Przez cały okres swojej niepodległościowej działalności był kontrolowany przez SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego „Bogusław” (1982-1983), i sprawy osobistego rozpracowania „Prom” (1983-1986).

Za swoją działalność został w 2009 r. odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Do śmierci mieszkał w Szwecji, gdzie prowadzi własną firmę P&P Trading Export-Import.

Pabianice, 16 grudnia 2013 roku

Henryk Marczak

Paweł Wielechowski urodził się 1 czerwca 1953 roku w Łodzi. W latach 1980 – 1989 był zaangażowany w działalność opozycyjną. W 1980 roku stworzył strukturę organizacyjną NSZZ „Solidarność” w Zakładach Przemysłu Dziewiarskiego „Bistona”. Członek najwyższych władz łódzkiej Solidarności. Kolejno zostaje w wyniku wyborów wybrany do Zarządu Regionu łódzkiej „Solidarności” a następnie w 1981 do Prezydium Zarządu NSZZ „Solidarność”, gdzie staje się odpowiedzialny za poligrafię i kolportaż. To wówczas rozpoczęła się współpraca z Komitetem Obrony Więzionych za Przekonania oraz łódzką Konfederacją Polski Niepodległej. Paweł wspominał po latach, że to właśnie w drugiej połowie 1981 roku drukował dla KPN „Rewolucję bez rewolucji” autorstwa Leszka Moczulskiego oraz pierwszy numer „Gazety Polskiej”. W następnych latach działał w podziemnych strukturach Solidarności i Konfederacji Polski Niepodległej. Wspólnie ze Zbigniewem Rybarkiewiczem był twórcą Wydawnictwa Polskiego KPN w Łodzi i podziemnej sieci poligraficznej Konfederacji Polski Niepodległej. Dwukrotnie internowany, skazany, więziony za antykomunistyczną działalność opozycyjną. Po raz pierwszy zatrzymany 13 grudnia 1981 roku w siedzibie łódzkiej „Solidarności” na Piotrkowskiej. Internowany w zakładach karnych w Łęczycy i Łowiczu. Został zwolniony pod koniec kwietnia 1982 roku. Po powrocie włączył się natychmiast do działań

podziemnej „Solidarności” i został ponownie internowany. Tym razem został zwolniony 23 lipca 1982 roku. Był jednym z założycieli Tajnego Tymczasowego Zarządu Regionalnego Ziemi Łódzkiej.

W początku 1983 roku nawiązał ścisłą współpracę z KPN w Łodzi. Organizował podziemną poligrafię i podwaliny Wydawnictwa Polskiego. Pierwsze składy drukarskie wznowiły wydawanie naczelnego organu prasowego KPN - „Drogi”, której redakcja mieściła się w Łodzi. Szybko rozpoczęty też został druk broszur, kalendarzy, ulotek i znaczków „Poczty KPN”. W 1984 roku w wyniku działań konspiracyjnych (drukowanie bibuły) Paweł Wielechowski zostaje aresztowany. Cztery miesiące przebywa w areszcie i wyniku kolejnej amnestii zostaje zwolniony z więzienia. Zagrożony kolejnymi aresztowaniami, poddany licznym szykanom w 1985 roku emigrował wraz z Rodziną do Szwecji. Już przed wyjazdem dostał polecenie utworzenia w Szwecji biura zagranicznego Konfederacji Polski Niepodległej. Nie zaprzestał działalności opozycyjnej ani na jeden dzień. Często humorystycznie opowiadał, że dzień przed wyjazdem do Szwecji dzielił pomiędzy cztery podziemne struktury swój zapas materiału sitodrukowego. W Szwecji objął stanowisko Kierownika Biura Zagranicznego Konfederacji Polski Niepodległej z siedzibą w Karlstad. Szybko nawiązał kontakt m.in. z przedstawicielami Rządu i Prezydenta na Wychodźstwie w Londynie a także Instytutem Kultury Paryskiej, Radiem Wolna Europa, Głosem Ameryki oraz wszystkimi dostępnymi i działającymi organizacjami polskimi na całym świecie. Biuro KPN przekazywało wymienionym organizacjom informacje o sytuacji w kraju, o działaniach KPN i opozycji solidarnościowej, w szczególności o sytuacji ludzi aresztowanych, uwięzionych i represjonowanych. W Biurze KPN drukowano i kopiowano polskie podziemne wydania „Rzeczypospolitej”, „Gazety Polskiej”, „Drogi” i innych broszur, dokumentów i stanowisk KPN i Wydawnictwa Polskiego. Opozycji w Polsce oddawał niezwykle usługi i nieocenioną pomoc. Nie tylko kolportował na cały świat wydawnictwa podziemne KPN, ale także przysyłał sprzęt, pieniądze na sprzęt poligraficzny dla Wydawnictwa Polskiego w kraju. Biuro Zagraniczne KPN w Szwecji funkcjonowało aż do 1996 roku (od 1990 jako biuro doradczco – informacyjne). W 1991 roku Paweł Wielechowski został doradcą Klubu Parlamentarnego Konfederacji Polski Niepodległej.

Pod koniec pierwszej dekady XXI wieku coraz częściej dochodziło do rozmów także z udziałem Pawła Wielechowskiego o powołaniu organizacji, która uchroniłaby pamięć o KPN i Konfederatach. Szczególnego przyspieszenia ta akcja nabrała po śmierci w 2008 roku posła i senatora RP, znanego działacza KPN z Łodzi Andrzeja Ostoja – Owsianego. Wówczas zdecydowaliśmy wspólnie z Pawłem Wielechowskim o powołaniu Instytutu Historycznego Nurtu Niepodległościowego im. Andrzeja Ostoja – Owsianego. Paweł został jego pierwszym prezesem. To były jego ostatnie działania publiczne dla Polski, dla kraju, dla niepodległości. Aby przyszłe pokolenia nie zapomniały, aby pozostało przesłanie. Instytut Historyczny (IHO-O) pod jego prezesurą rozwinął się bardzo prężnie. Wydano kilkanaście książek, zorganizowano kilka seminariów naukowych na temat wyzwania dla nurtu niepodległościowego w Polsce, powołano do życia Ośrodek Myśli Niepodległościowej a także wydano pierwszy internetowy numer pisma „Opinia” nawiązujący do pisma programowego nurtu niepodległościowego z okresu Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela.

Przyjdzie jeszcze czas aby te wszystkie zasygnalizowane jedynie działania niezwykle dzielnego i oddanego Polsce patrioty opisać dokładnie i szczegółowo.

15 grudnia 2013 roku Paweł Wielechowski odszedł od nas pozostawiając Rodzinę i wielu przyjaciół w głębokim żalu i smutku.

Marek Michalik Łódź

,15.12.2013

(Szerzej na temat Pawła Wielechowskiego czytaj: Wywiad z Pawłem Wielechowskim. Byliśmy lekko porąbani. Rozmowa z Pawłem Wielechowskim, w: Łódzka KPN. Od PRL do Niepodległości, pod. red., K.Chylak, M.Michalik, Łódź 2012, s. 231-267)